

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

efter et Manuskript paa det store kongl. Bibl.
for første Gang i Trykken udgivet og forklaret
af L. Pio.

Titel | Title:

Cyprianus : inde holder mange adsckillige
viddenschaber, om tyfveri og at see en tyf udi
van[d], der[til] at slaa øyet ud paa en tyf : i
lige maade at fri sig og sine fra troeldom og
forgjørelse; ja mange andre schmucke...

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Immanuel Rée, 1870

Fysiske størrelse | Physical extent:

32 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

E Cyprianus.

1870.

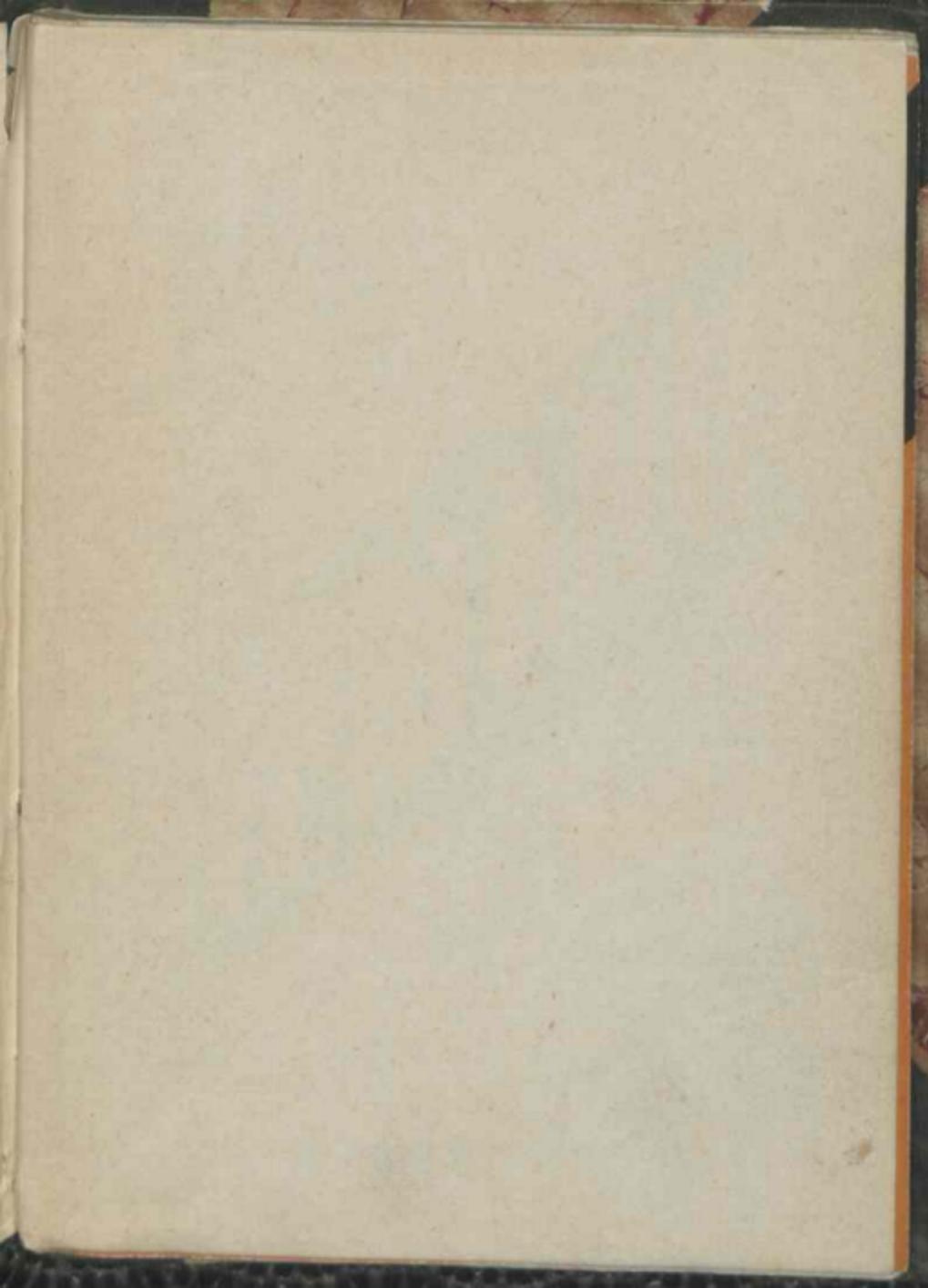
14.-257-8

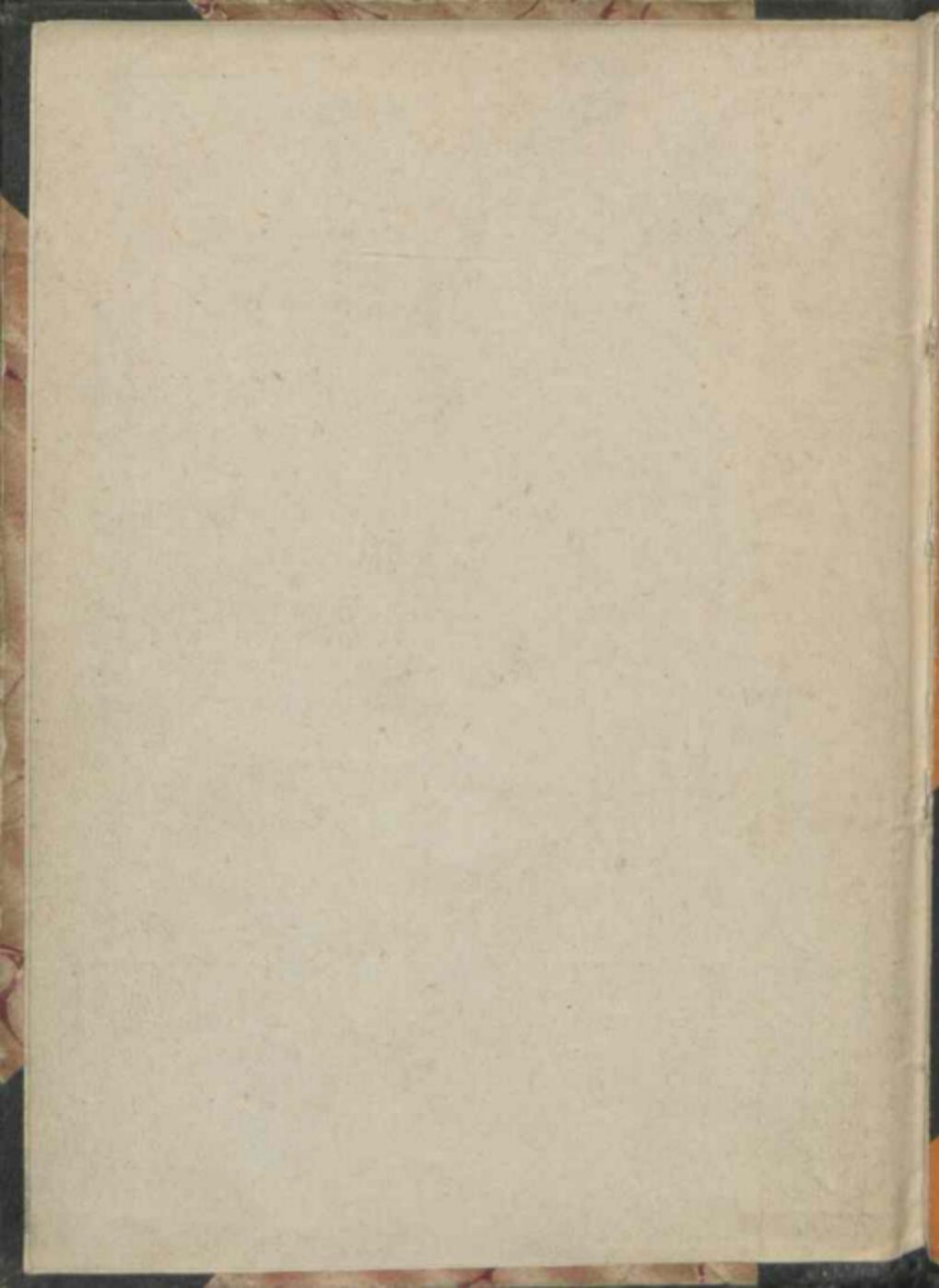
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021696431

V. A. Seidur.

CYPRIANUS.

IMMANUEL RÉE'S FORLAG
Kiöbenhavn.

Cyprianus.

Inde holder mange adskillige viddenschaber,
om tyfveri og at see en tyf udi van[d]
der[stil] at flaa øyet ud paa en tyf. I lige
maade at fri sig og sine fra troeldom
og forgjørelse; ja mange andre schmucke
støcher som i bogen findis.

Aar 1607.

Efter et Manuskript paa det store longl. Bibl. for
første Gang i Trykken udgivet og forklaret af

L. Pio.

København 1870.

Immanuel Næs' Forlag.

Louis Kleins Bogtryksteti.

Førord af Udgiveren.

„Cyprianus var Student, et omst og stilleligt Menneske
forresten; men han gennemgik den sorte Skole i Norge,
og blev derfor af Djævelen tilpligtet at bruge Lærdom
og sine vidunderlige Kræfter til at gøre ondt med. Dette
frænkede ham i hans øvrige Levedage, eftersom han af
Hjærtet var god og from, og han skrev da, for at gøre
det onde godt igen, en Bog, hvori han først viser hvor-
ledes det onde skal gøres, og dernæst, hvorledes det igen
skal andres. Bogen begynder med en Forklaring om,
hvad Troldom er og Advarsel derimod. Den er in-
delt i tre Kapitler, nemlig: Cyprianus, Dr. Faust og
Jakob Ramel. De to sidste Dele er styrne med Skrift-
tegn som skal være Persiske eller Arabiske eller ogsaa
vedtagne Tegn. I denne Bog læres Signen, Manen,
Bisen igen, og alt det, hvorom strives i 5te Mosebog
18. 10. 12. Hvorvidt denne Bog er trykt, vides ikke,

men haandstrevne Eksemplarer gænimes hift og her blandt
Almuen som Helligdom. Den, som har Cypriani Bog,
kan aldrig mangle Penge, han kan læse Fanden til sig
og fra sig, og ingen kan tilføje ham nogen Slade, selv
ikke Djævelen. Men hvo, som først ejer Bogen, kan
ikke blive den kvit, ti enten han sælger, brænder eller
nedgraver den, saa kommer den dog tilbage, og bliver
man ikke af med den før sin Død, saa ser det galt ud.
Det eneste Middel skal være med sit eget Blod at skrive
sit Navn i den og henlægge den paa et skjult Sted i
Kirken, tilligemed 4 Skilling i Striverpenge."

Saaledes fortæller Sagnet os om Forfatteren til
den berygtede Bog, som i Aarhundreder har gaaet her i
Danmark under Navnet Cyprianus. Men hermed maa
vi nok ogsaa lade os noje; ti vel bører en Bislop i
Kartago i det tredje Aarhundrede samme Navn, men
han har ikke mere med Bogen at gøre end f. E. Faust
med de mange Bøger, der i Tydssland tilskrives ham.
Saa maa vi da indskrænke os til at sige lidt om Bogen
selv. Den bestaar, som Sagnet ogsaa melder, oprindelig
af tre Dele. Den første og anden Del, „Cyprianus“
og „Faust“, der udgør en Haandbog i Magi og Aande-
besværgelse, med de dertil hørende Formler, er indført

fra Tyskland, hvor den endnu cirkulerer i Manuscript*).
Her i Landet har den aldrig været hyppig, eftersom dens
Indhold laa for højt for Bonden og frævede en vis
Dannelse for at kunne forstaas. Den tredje Del,
„Jacob Ramel“, er derimod mere en populær Anvisning
til, undertiden med, undertiden uden Fandens Hjælp,
at kunne udføre forskellige nyttige Kunster, saasom slaa
Øjet ud paa en Tyv, stille Blod, signe for Bred, vælke
Elskov, løse forhelsede Kreaturer osv. Denne Afsdeling
forekommer derfor langt oftere, men næsten aldrig fuld-
stændig, hvorfør Eksemplarerne tidt synes at være helt
forskellige Bøger. Sin Oprindelse som Bog skylder
„Jacob Ramel“ rimeligvis de saakaldte „løge Mænd“
og „løge Koner“, der for Overleveringens Skyld har
fæstet deres nedarvede Bisdomi paa Papiret; herpaa tyder
ogsaa de mange Husraad i Sygdomstilfælde, der under-
tiden danner Bogens Slutning. Formularerne har i

* Under forst. Navne, saasom Cyprian. Magia alba et nigra.
— Des Weltweisen Cyprian Höllenschwang. Manuale magi-
cum Fausti, osv. — Den danske omtales af A. Kall i hans
„Formodning om de hos vor Almue under Cyprianus Navn
forekommende magiske Bøger.“ Bid. Selsk. Skr. Ny Saml.
5te Bind.

deres nuværende Skikkelse nogen Lighed med norske,
svenske, tyske o. a., de synes at strive sig fra det 12te
og 13de Aarhundrede. De forskellige, ofte symboliske,
Handlinger, der ledsgør dem, er derimod meget ældre
og kan med temmelig Sikkerhed anses for Resten fra
Hedensstabets Tid. Dette er saa meget rimeligt, da
vi har bestemte Efterretninger om, at vore hedenske For-
fædre troede at opnaa det Samme ved Runernes Hjælp,
som i Cyprianus opnaas ved Bibelsprog og Stumper
af Salmevers. Ved Runer opnaaede man saaledes Sejr
i Strid, de beskyttede mod Gift, stillede Blod, helbredte
for Saar, døvede Baaben, hjalp Kvinder i Barnsnød,
sprængte Baand og Lænker, slukkede Ild, stillede Storm,
osv., og at disse Tryllesange i Forbindelse med den
saakaldte „Sejd“ først langt hen i Middelalderen har
antaget et kristeligt Præg, derpaa kan især flere af vore
Kæmpeviser tjene til Bidue. I denne Betydning, som
Resten af en aldgammel nordisk Magi, maa ogsaa
Grunden søges til, at vi har vovet atter at drage dette
Overtroens Baaben frem for Dagens lys. —

Sagnet paastaaer, at „Cyprianus“ aldrig har
voret trykt. Dette er dog idetmindste for den oven-
omtalte sidste Tredjedels Bedkommende en frejtagelse,

som Werlauff allerede har gjort opmærksom paa i sine
Antegnelser til Holbergs Komedier. Der eksisterer en
Udgave fra Trondhjem 1797, trykt hos Willum Ste-
phanson, og der haves en anden fra 1771, hvis fuld-
stændige Titel lyder saaledes: „Sybriannus. P. P. P.
Paa ny oplagt efter Originalen, Malmö 1771. Præntet
hos Heinrich Smed.“ Bagi Bogen står: „Trykt hos
Morten Hallager.“ Den er vel oprindelig taget efter
et Manuskript, som imidlertid maa have været meget
ufuldstændigt og tilmed er bleven slet læst. Undertiden
er hverken Brugen af Formularerne eller hvad de skal
hjælpe for angivet; Midlerne er strevne med Eifre, der
synes at skulle forestille Runer, og den største Mærke-
lighed ved Bogen er, at Djævelen kaldes Udgardløse.
— I et strevet Exemplar af Cyprianus, som jeg saa
i Jylland lod Titelen ordret saaledes: Sybriannus, P.
P. P. Filosofus magister virtutis. Meister udi Filosofi
eller den verdsrig Visdom; af Doktor Hendrik Smed
paa Malmö MCCLXII. Efter Originalen paa nye og
forbedret oplagt. Åbh. Præntet d. 4 Julii 1771.“
Paa første Blad stod der: „Den tredie Bog af mig,
Jacob Ramel; uddragten af hans Krønike osv.“ Da

denne i Indhold er forskellig fra den hos Morten Hal-
lager udkomne, synes der altsaa at have eksisteret flere
trykte Udgaver, men disse er dog rimeligvis alle fra
Slutningen af forrige Aarhundrede og i alle tilfælde
langt yngre end de strevne. —

I.

[Om at see en tys udi speyel.]

Der som Du wilt nu vide sandingen som stollet
er, da tag lædarsa af teescha Roys, heller
noloem og voap vom narch af en qvomga
som haver fod glamda felm.

Dette fornefne gior et confect og smorelse
[af], tag en speyel og smiser ofver glaset med dete
for[nef]ne confect; da schrif fredagen, naar klocken
slaar 9 om naten, udi trende deele paa speyelen
med disse trende efter følgende ord, og schrif it
hierte midt udi speyelen og Jesu Christi side,
som er igienmem stungen med spindet:

Giem siden speyelen udi ett lønneligt rum udi
trende neter og gæt siden till speyelen igien; da
faar du see tøfvens næfn, og hvor det er hend
kommel som staalset er, og saa hvor det med
igien findendis.

II.

Att kome en tøf till at bære igien sit
Roos og saa [om] tøfverj.

Tag en schorromd og gæt till een fack som
Srett rinder ifra sæmgam till milgam, dog
for solen opgaar og kædste den i fackam og
vendt din Ryg imod Sollen og sig saa, som
efter folger:

Denne gafve gifver ieg dig du gudjnde Dalix,
som er en rigierende herre ofver alle tøfver, ieg
maner dig udaf alle van[d], elder, udaf evigheds
ende att du schalt jche lade denne tøf, som fra
mig heller denne mand N. hafver stollit, saa hoes

dig nogen roslighed heller hvile nat heller dag,
tid heller stund, ude heller inde, sov vendis heller
vogendis, udi ny heller neden, udi 24 timers tid.
Ieg manner dig soel og maane at du jche schiner
paa denne tysi, som hafoer stollet mit goeds, heller
fra denne mand N., foren hand fremkommer.

Ieg manner dig soel og maane ogsaa Lucifer
med dinne confesorer og anhengere, at du fører
mig denne tysi tilbage, som hafoer stollet mit gods
eller fra denne mand N.

inter ego domino gratio deo.

Amen. Amen.

Amen.

Forbandelsen etc.

Yu idag som er den hellige sondag osver den
gandske verden liudser ieg den vee og forbandelse
osver denne tysi, som hafoer stollit mit gods, ind-
till hand frem kommer med det hand har stollet.

Du schalt vere forbandet af alle menischer enten
i himelen eller paa jorden; ieg liuer guds for-
bandelse ofver denne tyf, som hafver stollit mit
guds, intill du frem kommer med det du hafver
stollet; alle dine weje schalt være forbandet; du
schalt were bange og bedrofvedt og aldrig faa
nogen husvallelse i denne werden in till du frem
kommer met det mit godz. Herren schalt slaa
dig med my plager og dinne hender [og] føder
schalt were forbandet. Herren schalt slaa dig med
vildelse, fransoer og spedald[sk]hed og gulesoet;
du schalt føge raad og trost og aldrig finde det
hos nogit meniske. Du schalt lide vee og pinne
faa længe gud har en dag i himelen; herrens
wræde, som er en fortærendis ild, schalt op øde
dig og guds formaledidelse og forbandelse, vrede
[og] hefn, schalt komme ofver dig; og alt du tager
dig fore imellem hænderne schalt vere forbandet:
du schalt læge dig med sorig og bedrofvelse og
vogne med banghed og forschreckelse; himel og jord
og ald den deel, der er udi, schalt forbande dig,

Soll og Maane og ald den deel som er i Himlen
 schalt forbande dig og være dig vred og gram,
 in till du kommer og bekiender dig, at du hafver
 stoelet. Fidschen udi hafvet, fuglene i lusten og
 diurene, som krybe paa marchen schalt raabe vee
 og vagt osver dig; løf og gras og alt det, som
 jorden bær, schalt forbande dig, og ald din glæde
 schalt omvendis till sorig og graad, og alle patri-
 archer og forfædre, Mosis, Joseph og Davit
 med de hellige prophetter skalt klage paa dig for
 guds strænge dom.

Du schal ploje og saa, men orme og græs-
 hoper schal fortære det; du schalt brygge og bagge,
 men andre schalt fortære det, in till du frem kommer
 med det, du hafver stollet; du schall trennis og
 torchis som træ og vidnis som gres og jngen schalt
 finde din værelse; du schalt bygge og plante og
 herens ild schalt forstyre dig; du schalt raabe og
 skrige og jngen schalt høre dig du schalt schielſve
 og besve og være forſchreckett [og ingen schalt]
 troſte dig. Helfvedis vee og pinne og den evige

fordommelse skal være din løn. Ja! jeg luster
ofver dig alle de forbandelse[r], som Moses luste
ofver israels børn i ørken.

Forbandet skal din gaard og grund være,
intill du fremkommer og fiender dig, at du hafver
stoelett; forbandet skal din ager og eng være;
forbandet skal din mund og tunge være; for-
bandet skal dine hender og føder være; forban-
det skal din legem og siell være, og alle meni-
scher skal sige: Amen. —

Saa skal alle disse forbandelser og forma-
ledidelser komme ofver dig, intil du kand besinde
dig, at du hafver syndet imod gud og stølet fra
mænischen og din fattigh næste N.

Jeg binder og besverer dig du gudjnde Dalix,
som er en rigierende heze ofver alle tyfver, at du
tillsleder 9 diefvelens aander af dine under haf-
vende tienere, at [plage] denne tyf [saa at han]
inden 24 timmers tid fremkommer. I Belsebus
nafn. Amen.

Læs saa pater noster engang saare og saa
efter, og see dig icke tilbage, naar du gaar hiem.

Herefter følgendes bindelse, som du og siel-
ver kand finde ud aff Davis psalter, og [som] er
nu disse trende psalmie[r] som nu her næst efter
folger:

Ach herre straf mig icke i din vrede etc.

Gud værre mig naadig efter din miskundhed, etc.

Ach herre, hvi ere mine fiender saamange, etc.

„Acre værre gud fader“, maa og løsis trende
ganger fore hver psalme.

Om øye-slaget

paa en tyf,

som nu efter følgir.

Først maa du lade slaa een kaaber nagle paa
G plamga sæmgads nildam abpat am em-
gam, og hvort reyse du den slaarr, da maa

[du] lade den flaaſ i hemgams mebm; og
den ſiden lige[ledes] udj plamga ſemgeda
under Folcha ſergam. Og ſaa tag det hvoga
af ett ad og ſærbstiam ich fremg porſennam,
og ſkrif øyet paa en veg og diſe ord omkring
øyet, og det maa eendelig ſkrifvis nag gam
vomgspla vamda boat eb am dees:

*Baλaν + hala +
aπacia + αλιυτε +
tψtaſt + nator +
αλχυτo + Opsiψset +
noψicimus αλιυδε
λaλaν + biλaλ +
saðroth + αστaρoθ*

Fæſt ſaa naglen i øyet og lad ſide den ſaa
længe du formanner, og for du begynder at for-
mane, da maa du endeligen læſe diſe forſkrefne
Davis psalmer.

Formauingen:

Deg formauer og besverer eder i diesle, som riggirrer i østen, vesten, sonden og norden, ved gud fader, ved gud son, ved gud den hellig aand, ved himel og Jord og alt det, som er der udj, ved de hellige engle, ved alle gudz confesorer og befiendere, ved [de] hellige martyrer og martyrjnde[r], ved den hellige skriftis kraft, fuldkommenhed og ved dije hellige tre Davis psalme[r], som nu tre gange ere oplæste, at naar ieg slaar paa denne kaaber nagle, som ieg hafver fædst i dete øye, som staar strefven paa veg[en], — (udj alle diesle nafn 3 slaug till enden) — at j strax uden ald afsladelse endeligen udstyrdø og udvælte tyfvens øye, som hafver stoessel dette efternefnte N. fra denne mand N.

I 3 naffn, gud fader, sons og hellig aands.
Amen!

Beslutelsen.

Matheum, Marcum, Lucam, Johanes, deus
omni potens, deus victor diaboli. Christus sprac-
tor, Christus regnat, Christus manet jn æternum
Amen. Deus in nomine tuo salume fact, et in
tute tua judicime.

Dise ord er at beslute [med], naar du ud-
skaar øvet paa dete forsfrefne [viis]; og endeligen
maa mand bestille det ret i alle maader.

Det andet om det samme som følger.

Om sæmgeds nildam at smje en Eefat nagle
og skrif dise ord paa end sidet papir, og læs
dise efter følgende ord derpaa:

Martificacion

Hondendion

Reqvicion.

Sæt sommet mit paa papiret, slaa tre slag
med en hamer og sig som nu efter følger:

Det fødalt uddrifvis ved Rubbins haand,
ved st. Hanssis baand, ved gud fader, son og
hellig aand. Amen.

Det tredie om det samme
som nu følger.

Tag qvegsølf og ospat eb am hvog hæma
og menisse frig. Paa en saemged, dog
yngal nasam, tvejet det tillammen at det
blisver som en drimal (?). Skrif der med øyet
paa bordet og disse ord omkring øgett:

diabola apund sio.

Sæt saa sommet paa øye steennen og læs
disse ord, som efter følger:

satan, belsebusi, belial, astarot, bebet,
sisilo, erebibamale, rebub, alle diesle, som er
i helsvede.

Den fierde maade om det samme
som følger.

Gmid en feefat medra om tre tordsdags aff-
tenet efter end anden, og skrif paa ett støde
papir runt som en daller disse ord:

Gebera

Tibri

Fridag.

[o. f. v. som den anden maade].

Nu folger her om at see en tys
i van[d].

Skrif først paa et støcke papir disse efterføl-
gende ord:

Membra fiat tasit unum cum tempus ali-
quo sum.

Stryg den anden side af Papiret med bleg-
hvædt og læg det under en jordfast steen udj plamga
pilsges egyptianmat. Og saa ved gap see o-
doam og læg udj am scheer veng hænd ved
end herkemga og lad det staar pla bomdals
bred over tetolop, og skriften maa endelig smue
op; sæt det udj et mor[sk]t huus till om morgen
tillige, gæt saa til vandet, da finder du tysvens
contrafey og schichelse udj vandet, som stollet
hafver.

Den anden maade om at see en tysi
i van[dl].

Thag half parten af et argh papir og skrif disse
efter følgende ord der paa, og lees bonnen
trende gange paa papiret, og tag bleg hvidt
og klind ofver papiret og torche det; tag hvop
viz ich sap o hælmama tee papiret. Hvert
saa stort som en erter og fædste det udj een van-
bøte. Tag rindende vand og lad udj bøten, lad
det staa tree fingers bred ofver papiret og sæt saa
bøten udj et mør[k]t hums till morgend tillige;
gæk saa till bøten, da finder du tysivens sđichelse
udj vandet, hvilken som stoellet hafver, naar du
alleniste gjør som forskrefvet er.

Formaningen,
som maa skrifvis paa papiret:

Deg binder dig baal + pior + lucifer + reor + at
fremhæte dete menischis andsigts paa dete papir. Ved
Sion, Siron og ved Sidrag, Misag, Abenego,
som var jndkadst i den gloende Den; ved de sju
ord vor herre Christus tallede paa korsets gallie,
og ved Lucifers nedfald fra den høje himel till
helvedis død og fordømmelse; ja dete meniske, som
hafver staalset, i disse diefle nafn:

Baal — Pior

Lucifer — Reor

at fodre dete menischis andsigts i dete van[d] o
goabvars mebm. Amen.

Her efter folger om at skrifse doren
som en tyff er gaaen igjennem, paa
det at hand icke hand undvige.

Bede † nebula † prebyla † abram † liguit †
jacob † religut † jsaag † aoldominum † redurit †
dicens crux Christi revolucat te aberinte, fugien-
tem pene crux Christi reuolucat te ab oe siolente
fugientem pene crux Christi fuit inventa ab He-
linna regina sic inumat homo ist per virti toros
sancti crucis et siut sanctus johi vitad pacio-
nem jta revertatur homo jste unde eriut adiuro
tetre raper patrem et filium et spiritum sanctum
per mare et omniaqve oneis sunt noncanti nuas
fugientem istumi sedeum cito renutas per Christ
dominum nostrum. Amen.

Saa maa dete nu endeligen retlig skrifis
som [nu her] tillforn er om mest.

Caracterne

[paa amuleterne]

ere fire som følger, og at besynderlige bem[erde].

Dise efter skrefne caracter eller figurer maa og
bæris hos sig, da skalt der ingen giøre ham
for unt, som dennem beer:

P. X. X. O. + Y X. E. +
 A. + Z. + M. Æ. + K. + H.
 + Z Z 3 + V X X X.

Dise forteignede caracter, maa og brugis
som sagt er.

Den anden caracter.

Denne caracter maa brugis for blodstilling,
 for orme og for gift, forredery og troldom,
 for alle fiender der og maa være, sunlige
 eller u-sunlige, da skulle de jæde kunde skade han-
 nem, og om du skal slaaes med nogen som er
 din arge fiender, da tag dete bref paa dig, da
 skal du faa ofver-haand.

I + Z Z M 6 Z und nicht wol mit deme
 willen gottis des almechtigen per domini + sanguis
 domini iesu meus rer jst + s. matrem mis mit
 staden + O + : C C C.

Dise caracter at med handtere ligejom for-
 nefnet er.

Den tredie character
som følger.

Hvem nu disse character hver dag ofver seer
Som efter følger, hand er og tryg, at han nem
Intet ont vederfaris med nogett vaaben eller
Verrie, og blifver vel andtagen hos alle menister.

Caspar + balsar + melchior + iheus +
meus rex judæorum + iheus autem transiens
per medium jlorum jbat

+ ne bonum + der deso gards
dz.

Z ♫ Zrdam +
Ellias ✕ ✕

Diese character maa og brugis som sagt er.

Den fjerde caracter
som følger.

Dise efter teignede caracter maa og børis for
ſtudt og at være ſtudfrie ja for allehaands
ſtud etc.

E + M N Z S + F
S A T A N T
perire nunqve potrit
sagit líder

B. G. R.

+ albra + grama + tamar + alion +
plousit + tamar + firar + 26 + nay eman-
der + transiens + yfy init Zalio + jbat +
□ + levi + vieder + Meitz + leits oliantz
+ OZ + dale + pato Zator naty + mesias
einarder + adochy + mei. mi.

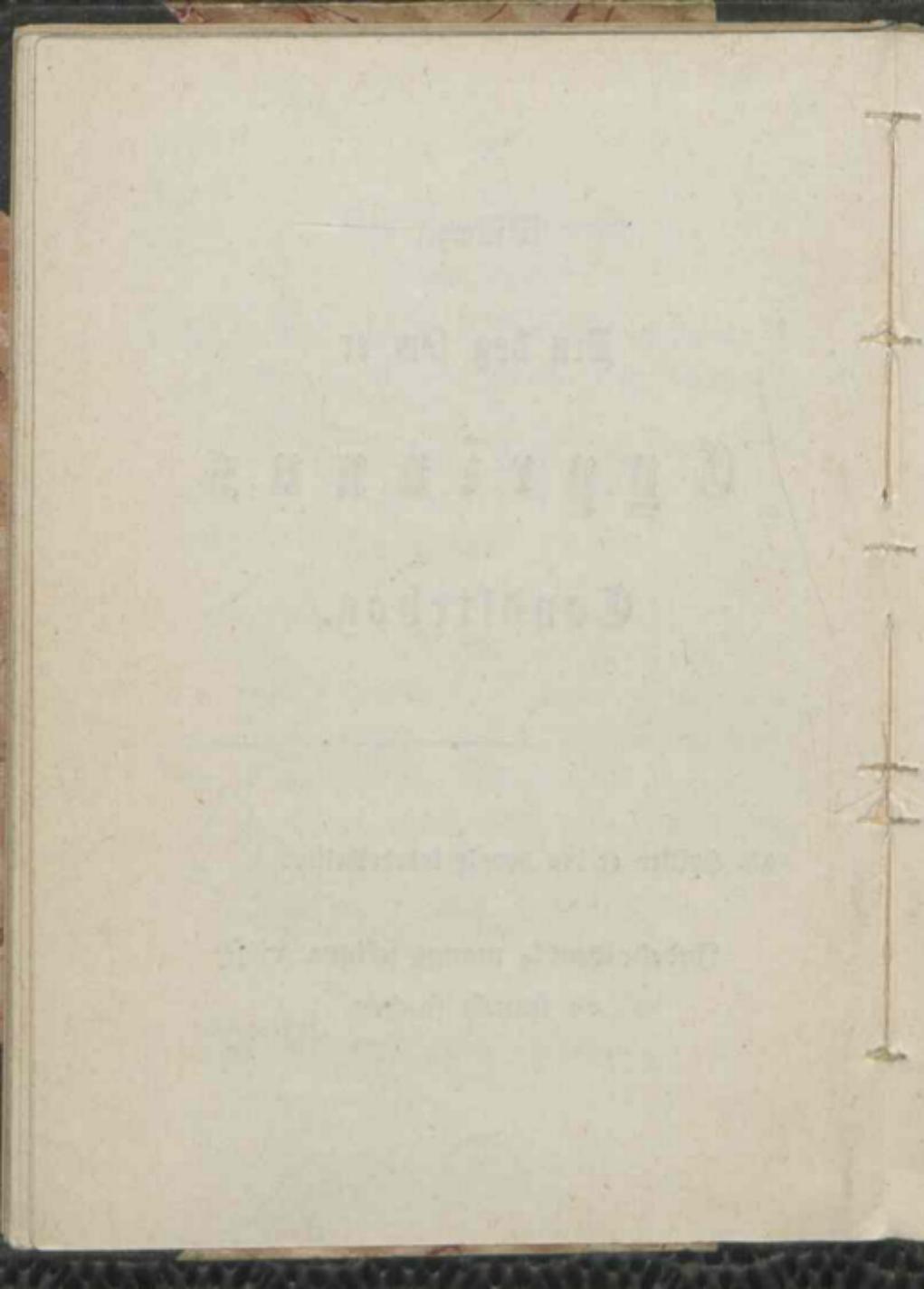
Enden befndis nu paa diſe
foreſtrifuerende character.

[Tillæg.]

Den bog som er
Cyprianus
Condestebog.

NB. Hvilken er den bongis indeholdelser:

Indeholdendis mange skjøne, visse
og smukke støcher.

Suer-breff.

Den som vill værre frj fra øx, knif, eller hvis
vejxit som hvadst er, da thag dete efterfølgende
bref paa dig som paa hebreashee saa liuder, som
nu følger:

Y Memando esi tutas vabra species Cira
habunt talenta Daræ farnax quadradimus pul-
morum famma seisese sapas Cerme alfuit debemus
Cum slava sievasta valosnurto babibobubas jn no-
mini domini patris, filius, sanctus spiritus. Amen.

For tandे werck.

Skrif disse næstfølgende ord paa papir og leg det
udj mellem smør og brød og [gif] det at op æde
fastendis den patient som i forholden kommer.

Agerorm

Jegerorm

Negerorm

og [paa et andet støðfe]:

Sepia

Dete ord Sepia maa du endelig kædste udj
ilden eller for hunden det at opøde; men kædster
du det paa ilden, da spøt paa ilden 3 gange.

For holden singe etc.

Calmariet × Calmarie ×

Calmari × Calmar ×

Calma × Calm ×

Cal × Ca ×

og

C ×

Dete ord: C ×, maa eendeligen enten kædtsis
før hunde heller og [maa mand] op brænde det.

Mens disse andre ord stålt mand endeligen it øga
bespamigos. Da blifver patienten med gudz hielp
strax till sit pas.

Att saa en till at soeve i 9
samdagger etc.

Først maa du endeligen tage om hela rabyal
og stød gam snee, og lad udj brende vin, og
gif den N. at drida ygo flamgavon; da sover
den samme udj 9 døgen retteligen.

Og vilst du icke den samme skælt vand-
smegitis af langen søfn, da gif den same ødic
eller viin at driske, da bliver dene strax vogen
igien.

Om at giøre dans af saa mange
giester i huuset ere.

Da tag et asta ræb og skrif disse ord derpaa
ich rad yngal gølspicham:

*ελε ελεαμ
tagiam gramtam*

Om kort-spiell etc.

Strif disse ord under bordet, som mand storral
tee; ogsaa at binde det yngal som vomgspla
erfya:

Cle : Clecy : Clecyco

Om fischeri
som nu følger.

Skrif først disse ord paa eet støcke papir:

qvinta cerbunluo
limu optima pillium
opta fantt filliorum
nasta.

Thag saa et orme hovett og dype det udj varmt buckeblod og lad det vel torchis og lad det lige udj same strifft trende uggers tid; og saa naar du vilt fische, da strog frogten paa orme hofvet, da fanger du vel med gudz hielp fisk.

Om tysvis schickelse [at see i sognæ].

Skrif diſe bogſtaſver og ræd ymgal gop hi-
byap om naten, da kommer tysvens ſtikelleſe for
dig udj ſøfne:

a. b. c. Ctld. ab.

e. A. aa. bg. aar.

At være har i 24 timmer.

Gæk paa Foalchæ deelgam og tag den hyoaga
nyrg tjendis og bland quegsolf der udj fornefnte
og leg det under din vingſtre arme huel, og hvis
du gjør tjendis, da har du ingen ſlade udj 24
timers tid.

Om at stille blod

som efter følger.

Da læs disse ord for saaret eller næsen: stadt
still blod, som Vor Herr stillede **N**oe flod, som
bierg. I navn gud fader, sond og hellig aand.

Amen.

Om pigens kierlighed at erlange.

Thag et stare herte og leg det forr din vingstre
skoe. Traa hende paa foeden og vidfle hende
udj øret med disse ord:

aragon

saragon

satagon.

her ender Ciprianus.

Udgiverens Anmærkninger.

Nærværende Bog er trykt bogstavret efter et Manusskrift som findes i den Thottiske Samling paa det kgl. Bibliothek, og hvis Ægthed bestyrkes af den Omstændighed, at det for lang Tid siden har været fremlagt i Retten, formodentlig i en Trolddomssag. De i Klammer staaende Ord ere tilsatte af Udg. for Tydeligheds Skyld. — Da maaske enkelte Læsere kunde have Lyft til at vide, hvad de uforståelige Ord betyde, der undertiden afbryde Texten, skulle vi meddele dem, at det ikke er et fremmed Sprog, Nothwelsk eller lign., men at det uforståelige blot er fremkommet ved at omsætte Bogstaverne. Vil man altsaa læse dem, da gjælder:

a = e	h = h,	p = t	r = ð
b = f	i = o	q = q	ñ = u
c = c	t = f	r = l	ð = x
d = g	l = r	ſ = ſ	æ = o
e = a	m = n	t. = p	ø = æ
f = b	n = m	u. = ñ	
g = d	o = i	v = v	

Cyprianus.

Inde holder mange adskillige viddenshaber,
om tysiæri og at see en tysi udi van[ð];
der[til] at slaa øyet ud paa en tysi. I lige
maade at fri sig og sine fra troeldom
og forgiørelse; ja mange andre smucke
støcher som i bogen findis.

Aar 1607.

Efter et Manuskript paa det store Kongel. Bibl. for
første Gang i Trykken udgivet og forklaret.

København 1870.

Ferlagt af H. Grøn. — Louis Kleins Bogtrykkeri.

*Af danske Folkeböger udgivne af:
Cand:phil: L. Pio ere udkomne, og
faaes i alle Nordens Boglader:*

*De vidtbekjendte Molboers vise
Gjerninger og tapre Bedrifter, ved
Professor R. Rask. Pris 16 Sk.*

*Et forfærdeligt Huskors i Kjöge,
ved Dr. Joh. Brunsmand. Pris 24 Sk.*

*Cyprianus efter et Manuskript paa
det store kongel. Bibliothek. Pris 20 Sk.*

Senere aages udgivne :

*D. Grönlund. Efterretning om de i
Ribe By for Hexeri brændte Mennesker.
Historia om Dr. Johan Fausto,
den viidtberycede Troldkarl og
Sortkunstner.*

